

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ»
ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ
ΕΣΠΑ 2007-2013

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

η περιφέρεια στο επίκεντρο της ανάπτυξης

(Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΠΑΝ ΙΙ), ΠΕΠ Μακεδονίας-Θράκης, ΠΕΠ Κρήτης και Νήσων Αιγαίου, ΠΕΠ Θεσσαλίας –Στερεάς Ελλάδας- Ηπείρου, ΠΕΠ Αττικής)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ

1. Η ΠΡΑΞΗ ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	3
1.1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ «ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ»	3
1.2. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	4
2. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.	4
3. ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	6
4. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ - ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	7
5. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	7
6. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ.....	11
7. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	13
8. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	17
9. ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	17
10. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ	18
11. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	22
11.1 ΈΛΕΓΧΟΣ ΤΥΠΙΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ.	22
11.2 ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.	22
11.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	23
11.4 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ - ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ - ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ.....	23
12. ΕΝΤΑΞΗ ΕΡΓΩΝ.....	24
13. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ , ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	24
13.1 ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ.....	25
13.2 ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗ	25
13.3 ΤΕΛΙΚΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗ.....	25
14. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	25
14.1 ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ	26
14.2 ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΕΝΔΥΣΗ	26
15. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	27
16. ΕΤΑΙΡΟΙ ΕΦΕΠΑΕ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	28

1. Η ΠΡΑΞΗ ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η Πράξη «Πράσινος Τουρισμός» αποτελεί μια επιμέρους πρωτοβουλία του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού στο πλαίσιο του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» 2007-2013 (ΕΠΑΕ). Η Πράξη υλοποιείται βάσει του Κανονισμού Ε.Κ. 1998/2006 της Επιτροπής της 15^{ης} Δεκεμβρίου 2006 (ΕΛ L 379/28.12.2006), για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (*de minimis aid*).

Το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού καλεί όλους τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν προτάσεις για ένταξη έργων στην Πράξη «Πράσινος Τουρισμός» σύμφωνα με τους όρους του παρόντος Οδηγού οι οποίοι θέτουν το πλαίσιο εφαρμογής της Πράξης έως την ημερομηνία ολοκλήρωσης των υποχρεώσεων των επιχειρήσεων που εντάσσονται στην Πράξη.

1.1. Σκοπός της Πράξης «Πράσινος Τουρισμός»

Η Πράξη «Πράσινος Τουρισμός» αφορά στην υλοποίηση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται ως ξενοδοχειακά ή λοιπά τουριστικά καταλύματα και λειτουργούν εντός της Ελληνικής Επικράτειας ενώ δεν εμπίπτουν στις εξαιρέσεις του Κανονισμού (ΕΚ) 1998/2006¹.

Η συγκεκριμένη Πράξη **αποσκοπεί**:

- Στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής συνείδησης των εμπλεκόμενων στην τουριστική διαδικασία και της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης των τουριστικών επιχειρήσεων.
- Στην αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών των τουριστικών μονάδων, τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και των περιβαλλοντικών τους επιδόσεων.
- Στην δημιουργία υποδομών και σχεδίων δράσεων που πληρούν τα κριτήρια οικολογικής πιστοποίησης.

Στην κατεύθυνση αυτή, οι τουριστικές μονάδες που θα ενισχυθούν μέσω της Πράξης «Πράσινος Τουρισμός» καλούνται να βελτιώσουν τις λειτουργικές τους υποδομές και τις επιχειρησιακές τους διαδικασίες με οικολογικό προσανατολισμό αξιοποιώντας τα ιδιαίτερα τοπικά, γεωγραφικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά τους.

---

¹ Κανονισμός της Επιτροπής 1998/2006 (Επίσημη Εφημερίδα L 379/28.12.2006), για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

Ειδικότερα, οι στόχοι αυτών των ενεργειών είναι η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των κτιριακών εγκαταστάσεων των επιλέξιμων επιχειρήσεων, η εξοικονόμηση ενέργειας, η σωστή και υπεύθυνη διαχείριση του ύδατος και των απορριμμάτων καθώς και η υλοποίηση διαδικασιών που δεν επιβαρύνουν το περιβάλλον ενώ παράλληλα προωθούν την ευαισθητοποίηση των εμπλεκόμενων σε περιβαλλοντικά θέματα.

Η βελτίωση του περιβάλλοντος και η μείωση του κόστους λειτουργίας από την υιοθέτηση οικολογικών προτύπων αποτελούν σημαντικό κίνητρο για την υιοθέτηση ενός συστήματος οικολογικής λειτουργίας και πιστοποίησης. Η σαφώς διαφαινόμενη τάση των τελευταίων ετών σύμφωνα με την οποία οι τουρίστες αλλά και πολλές τουριστικές επιχειρήσεις παγκοσμίως έχουν ευαισθητοποιηθεί σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος και πιστοποίησης τουριστικών καταλυμάτων αποτελεί ένα επιπλέον κίνητρο για πράσινες επενδύσεις.

Η αναγνώριση των τάσεων αυτών και η αναγκαιότητα εκσυγχρονισμού των τουριστικών μονάδων με γνώμονα το σεβασμό του περιβάλλοντος και την αρχή της αειφορίας καθιστούν αναγκαία την υλοποίηση της Πράξης «Πράσινος Τουρισμός».

1.2 Προϋπολογισμός της Πράξης

Η Πράξη χρηματοδοτείται με το συνολικό ποσό των **€ 30.000.000,00** (Δημόσια Δαπάνη) από τα παρακάτω Επιχειρησιακά Προγράμματα:

1. Ποσό € 19.766.920,00 από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα».
2. Ποσό € 1.584.852,00 από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μακεδονίας-Θράκης» (Κεντρική Μακεδονία).
3. Ποσό € 1.571.479,00 από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μακεδονίας-Θράκης» (Δυτική Μακεδονία).
4. Ποσό € 2.828.826,00 από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας-Ηπείρου» (Στερεά Ελλάδα).
5. Ποσό € 2.690.960,00 από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττικής».
6. Ποσό € 1.556.963,00 από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κρήτης και Νήσων Αιγαίου» (Νότιο Αιγαίο).

2. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.

Η Πράξη «Πράσινος Τουρισμός» υλοποιείται βάσει του Κανονισμού Ε.Κ. 1998/2006 της Επιτροπής της 15^{ης} Δεκεμβρίου 2006 (ΕΛ L 379/28.12.2006), για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (*de minimis aid*). Για την παρακολούθηση της εφαρμογής του Κανόνα *de minimis* καταγράφονται οι χορηγούμενες

ενισχύσεις ανά επιχείρηση. Για το λόγο αυτό, κάθε ενδιαφερόμενη επιχείρηση που υποβάλλει επενδυτικό σχέδιο προς αξιολόγηση στην παρούσα Πράξη, θα δηλώσει εγγράφως όλα τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα de minimis στα οποία ενδεχομένως συμμετείχε **κατά την τελευταία τριετία** και το συνολικό ύψος των επιχορηγήσεων που είχε λάβει σε κάθε περίπτωση, για να ελεγχθεί η συγκεκριμένη απαίτηση. Πιο συγκεκριμένα, το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται στην ίδια επιχείρηση, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των € 200.000 σε περίοδο τριών ετών. Επίσης τονίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 5 του Κανονισμού **απαγορεύεται** η σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας με άλλες κρατικές ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες αν από τη σώρευση αυτή προκύπτει ένταση ενίσχυσης μεγαλύτερη από αυτήν που καθορίζεται με βάση συγκεκριμένα δεδομένα εκάστης περίπτωσης σε κανονισμό περί απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή.

Διευκρινίζεται ότι όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 παρ. 2 του Κανονισμού «Όταν το συνολικό ποσό ενίσχυσης που προβλέπεται βάσει ενός μέτρου ενίσχυσης υπερβαίνει το παραπάνω ανώτατο όριο, το εν λόγω ποσό ενίσχυσης δεν μπορεί να υπαχθεί στο ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού, **ούτε προς το μέρος που δεν υπερβαίνει το ανώτατο όριο.** Στην περίπτωση αυτή, δεν μπορεί να γίνει επίκληση του ευεργετήματος του παρόντος κανονισμού για το συγκεκριμένο μέτρο ενίσχυσης ούτε κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης ούτε σε οποιοδήποτε μεταγενέστερο χρονικό σημείο».

Η νομοθεσία η οποία λαμβάνεται υπόψη για την υλοποίηση της Πράξης «Πράσινο Τουρισμός» είναι ο Ν. 3614/2007 (ΦΕΚ 267/Α'/03.12.07) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον Ν. 3840/2010 (ΦΕΚ 53/Α'/31.03.2010) «Αποκέντρωση, απλοποίηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007-2013 και άλλες διατάξεις», η Υπουργική Απόφαση Συστήματος Διαχείρισης (14053/ΕΥΣ/1749, ΦΕΚ 540/Β'/27.03.08), η Υπουργική Απόφαση 43804/ΕΥΘΥ 2041 (ΦΕΚ 1957/Β'/09.09.2009) «Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 14053/ΕΥΣ 1749 /27.3.2008 Υπουργικής Απόφασης συστήματος Διαχείρισης», η Υ.Α. 32842/ΕΥΣ 5239 (ΦΕΚ 1299/Β'/01.07.2009) «Ρύθμιση θεμάτων που αφορούν τη διαχείριση δράσεων ενισχύσεων επιχειρήσεων στο πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013 σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 17 του ν. 3614/2007 (ΦΕΚ 267 Α')», η Υ.Α. 15903/14.08.08 (ΦΕΚ 1635/Β) «Σύσταση Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού, Διαχείρισης και Εφαρμογής Δράσεων του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης» που τροποποιήθηκε με την Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 4312/2009 (ΦΕΚ 315/Β'/20.02.2009), το Π.Δ. 186/2009 (ΦΕΚ 213/Α'/07.10.09) «Συγχώνευση των Υπουργείων Πολιτισμού και Τουρισμού», το Π.Δ. 15/2010 (ΦΕΚ

35/A/01.03.2010) «Σύσταση Γενικής Γραμματείας Τουρισμού στο Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού».

Επίσης, θα πρέπει να τηρηθούν οι απαιτήσεις δημοσιότητας, όπως απορρέουν από τον Κανονισμό (ΕΚ) υπ' αριθμ. 1828/2006 (Άρθρα 5-9) της Επιτροπής, τα οριζόμενα στο άρθρο 16 του Γενικού Κανονισμού (ΕΚ) αρ. 1083/2006 της 11^{ης} Ιουλίου 2006 καθώς και οι λοιπές απαιτήσεις του ίδιου Κανονισμού.

Στον παρόντα Οδηγό έχουν ληφθεί υπόψη τα εξής:

- οι απαιτήσεις των Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων:
  - του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» (Κ.Υ.Α. 125956/07.08.2007)
  - του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αττικής 2007-2013 (Κ.Υ.Α. 127718/12.10.2007)
  - του Επιχειρησιακού Προγράμματος Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας-Ηπείρου 2007-2013 (Κ.Υ.Α. 127842/10.08.2007)
  - του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κρήτης και Νήσων Αιγαίου 2007-2013 (Κ.Υ.Α. 127797/10.08.2007)
  - του Επιχειρησιακού Προγράμματος Μακεδονίας-Θράκης 2007-2013 (Κ.Υ.Α. 128350/22.08.2007)
- τα κριτήρια διαχωρισμού με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) καθώς μέσω της Πράξης δε χρηματοδοτούνται δραστηριότητες που εμπίπτουν στα κριτήρια διαχωρισμού πράξεων των Ταμείων ΕΤΠΑ, ΕΓΤΑΑ (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης) και ΕΤΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας). Επιχειρήσεις εμπίπτουσες στα κριτήρια αυτά χρηματοδοτούνται, στην παρούσα φάση, **αποκλειστικά** από το ΕΓΤΑΑ και το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Επισημαίνεται ότι, στην περίπτωση που διαπιστωθεί κατά την υλοποίηση ότι εντάχθηκε μέσα από την παρούσα Πράξη επιχείρηση εμπίπτουσα στα ως άνω Κριτήρια Διαχωρισμού, το έργο απεντάσσεται και η τυχόν χορηγηθείσα Δημόσια Χρηματοδότηση απαιτείται εντόκως.

Τα παρεχόμενα με το πρόγραμμα αυτό κίνητρα έχουν τη μορφή χρηματοδοτικών ενισχύσεων για την υλοποίηση συγκεκριμένων επιχειρηματικών σχεδίων. Η χρηματοδότηση, εφόσον ολοκληρωθεί επιτυχώς το έργο, αφορά μη επιστρεπτές επιχορηγήσεις επιλέξιμων δαπανών.

3. ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Η Πράξη «Πράσινος Τουρισμός» θα υλοποιηθεί από την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού, Διαχείρισης και Εφαρμογής Δράσεων του Τομέα Τουρισμού και τον ΕΦΕΠΑΕ. Οι δύο αυτοί

φορείς θα λειτουργήσουν ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) με βάση το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση του ΕΣΠΑ. Στις αποφάσεις εκχώρησης αρμοδιοτήτων από την ΕΥΔ/ΕΠΑΕ θα εξειδικεύεται ο ρόλος καθενός εκ των δύο ΕΦΔ.

4. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ - ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Ο ελάχιστος προϋπολογισμός ανά υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο ανέρχεται στις € **15.000,00** και ο μέγιστος προϋπολογισμός μπορεί να ανέρχεται μέχρι του ποσού των € **400.000,00**.

Το ύψος της Δημόσιας Χρηματοδότησης ως ποσοστό επί του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου ορίζεται στο **40%**. Επιπλέον προσαύξηση κατά 5% δίνεται σε επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται σε μικρά νησιά κάτω των 3.100 κατοίκων.

Το υπόλοιπο του εγκεκριμένου προϋπολογισμού θα καλύπτεται με ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου της ενίσχυσης.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ ΕΡΓΟΥ	
Ιδιωτική συμμετοχή	55% έως 60%
Δημόσια Χρηματοδότηση (αναλόγως την περίπτωση)	40% έως 45%

5. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Δικαιούχοι των ενισχύσεων μπορούν να είναι:

Φυσικά ή Νομικά Πρόσωπα (Ανώνυμη Εταιρία, Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, Ομόρρυθμη Εταιρία ή Ετερόρρυθμη Εταιρία, Κοινωνία Αστικού Δικαίου καθώς και νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα) που εκμεταλλεύονται τουριστικά καταλύματα που λειτουργούν νόμιμα σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Εξαιρούνται και δεν έχουν δικαίωμα υποβολής επενδυτικής πρότασης οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί ή/και οι θυγατρικές τους.

Στην Πράξη μπορούν να υποβάλουν από **μια (1) πρόταση** υφιστάμενες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ελλαδικό χώρο².

Επιλέξιμες προς χρηματοδότηση θεωρούνται οι τουριστικές μονάδες για τις οποίες συντρέχουν **σωρευτικά** οι παρακάτω προϋποθέσεις:

² Με έναρξη δραστηριότητας πριν την 01.01.2008.

1) Η επιχείρηση δραστηριοποιείται ως τουριστικό κατάλυμα.

Ειδικότερα, **δικαίωμα συμμετοχής** στην Πράξη έχουν **μόνο τα παρακάτω** κύρια και μη κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα που λειτουργούν νόμιμα (με Ειδικό Σήμα Λειτουργίας) στην ελληνική επικράτεια ανεξαρτήτως κατηγορίας:

- ο Ξενοδοχεία κλασικού τύπου.
- ο Ξενοδοχεία τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων.
- ο Ξενοδοχεία μικτού τύπου (κλασικού τύπου και επιπλωμένων διαμερισμάτων).
- ο Ξενοδοχειακές μονάδες και λοιπές τουριστικές μονάδες που λειτουργούν σε παραδοσιακά ή διατηρητέα κτίρια.
- ο Επιχειρήσεις ενοικιαζόμενων δωματίων, ενοικιαζόμενων επιπλωμένων διαμερισμάτων και μικτής μορφής ενοικιαζόμενων δωματίων και ενοικιαζόμενων επιπλωμένων διαμερισμάτων.
- ο Τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες.
- ο Τουριστικές επαύλεις.
- ο Οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις (κάμπινγκ).

και υπάγονται στους Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας που περιλαμβάνονται στον ακόλουθο Πίνακα.

Πίνακας 2: Κ.Α.Δ. Επιλέξιμων δραστηριοτήτων

Κ.Α.Δ.- 2008	
Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας: 55	Περιγραφή: Καταλύματα
55.1 (όλες οι υποκατηγορίες)	Ξενοδοχεία και παρόμοια καταλύματα.
55.2 (όλες οι υποκατηγορίες εξαιρουμένης της 55.20.19)	Καταλύματα διακοπών και άλλα καταλύματα σύντομης διαμονής.
55.30.11	Υπηρεσίες κατασκήνωσης (κάμπινγκ).

Για τον έλεγχο κάλυψης του παρόντος κριτηρίου εξετάζονται οι Κ.Α.Δ. βάσει της Βεβαίωσης Έναρξης Δραστηριότητας και οι μεταβολές τους από την 1^η Ιανουαρίου 2008.³

Τα παραπάνω ορίζονται βάσει του εξής νομοθετικού πλαισίου:

- Ν. 2160/1993 (ΦΕΚ 118/Α/19.7.1993) «Ρυθμίσεις για τον Τουρισμό και άλλες διατάξεις».
- Προεδρικό Διάταγμα 33/1979 (ΦΕΚ 10/Α') «Περί τουριστικών καταλυμάτων εντός παραδοσιακών κτισμάτων».
- Προεδρικό Διάταγμα 392/1976 (ΦΕΚ 199/Α') «Περί ιδρύσεως και λειτουργίας χώρων οργανωμένης κατασκήνωσης (κάμπινγκ) και άλλων τινών διατάξεων».

³ Καθορισμός νέας Εθνικής Ονοματολογίας Οικονομικών Δραστηριοτήτων (Κ.Α.Δ. 2008), Υ.Α. 1100330/1954/ΔΜ (ΦΕΚ 2149/Β/2008).

- Το άρθρο 34 του Ν. 3498/2006 (ΦΕΚ 230/Α/24.10.2006) «Ανάπτυξη ιαματικού τουρισμού και λοιπές διατάξεις».
- Το άρθρο 1 του Ν. 3766/2009 (Φ.Ε.Κ. 102/Α'/01.07.2009) «Λειτουργική τακτοποίηση και λοιπές διατάξεις».

2) Η επιχείρηση λειτουργεί νόμιμα, διατηρώντας σε ισχύ όλες τις προβλεπόμενες από το νόμο άδειες λειτουργίας.

Η επιχείρηση θα πρέπει να προσκομίσει το Ειδικό Σήμα Λειτουργίας, όπως ορίζεται με το άρθρο 34 του Ν. 3498/2006 (ΦΕΚ 230/Α') «Ανάπτυξη ιαματικού τουρισμού και λοιπές διατάξεις» από την αρμόδια δημόσια υπηρεσία (Περιφερειακές Υπηρεσίες Τουρισμού του Ε.Ο.Τ.)⁴, καθώς και τις λοιπές προβλεπόμενες άδειες εν ισχύ που απαιτούνται (καταστημάτων και εγκαταστάσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος).

3) Η επιχείρηση είναι υφιστάμενη με ημερομηνία Έναρξης Δραστηριότητας πριν την 01.01.2008.

Για τον έλεγχο κάλυψης της παρούσας προϋπόθεσης εξετάζεται η ημερομηνία έναρξης δραστηριότητας, όπως αυτή καταγράφεται στη σχετική Βεβαίωση Έναρξης Δραστηριότητας της οικείας Δ.Ο.Υ.

Η περίπτωση αυτή δεν αποκλείει εκείνες τις επιχειρήσεις που δημιουργήθηκαν από μεταβίβαση, απορρόφηση, συγχώνευση ή τυχόν μετατροπές τους, ακόμα και στην περίπτωση που οι ενέργειες αυτές έλαβαν χώρα μετά την 01.01.2008. Για τον έλεγχο των παραπάνω ενεργειών είναι απαραίτητη η προσκόμιση στοιχείων και δικαιολογητικών που αποδεικνύουν τη συνέχιση της λειτουργίας της επιχείρησης.

4) Η Επιχείρηση δεν έχει λάβει επιχορηγήσεις από προγράμματα και δράσεις κρατικών ενισχύσεων που εμπίπτουν στον κανόνα De Minimis, τα οποία αθροιστικά μαζί με την αιτούσα επιχορήγηση υπερβαίνουν τα 200.000 ευρώ.

Η επιχείρηση θα δηλώνει στο έντυπο υποβολής τα προγράμματα που υλοποιήθηκαν ή υλοποιούνται βάσει του κανονισμού Ε.Ε. 1998/2006 της Επιτροπής της 15^{ης} Δεκεμβρίου 2006

---

⁴ Τα τουριστικά καταλύματα που έχουν υποβάλει την προβλεπόμενη Αίτηση Λειτουργικής Τακτοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 3766/2009 (Φ.Ε.Κ. 102/Α'/01.07.2009) «Λειτουργική τακτοποίηση και λοιπές διατάξεις» μπορούν να αποτελούν επιλέξιμες επιχειρήσεις αρκεί είτε να τους έχει χορηγηθεί το νέο Ε.Σ.Λ. με το σύνολο της δυναμικότητας είτε να έχουν υποβάλει σχετική αίτηση. Στη δεύτερη περίπτωση πρέπει να προσκομίζουν φωτοτυπία της Αίτησης Λειτουργικής Τακτοποίησης που έχουν υποβάλει στις Περιφερειακές Υπηρεσίες Τουρισμού του Ε.Ο.Τ. Κατά τη λήξη της επένδυσης και προκειμένου να ολοκληρωθεί το οικονομικό αντικείμενο του σχεδίου είναι απαραίτητο να τους έχει χορηγηθεί το Ε.Σ.Λ.

για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, στα οποία η επιχείρηση και οι επιχειρήσεις οι οποίες συμμετέχουν σε αυτή ή στις οποίες αυτή συμμετέχει με ποσοστό μεγαλύτερο του 25% ή έχει δικαίωμα ψήφου, έχουν λάβει κρατική ενίσχυση (επιχορήγηση) έως την ημερομηνία υποβολής αίτησης στο πλαίσιο της Πράξης. Διευκρινίζεται ότι όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 παρ. 2 του Κανονισμού «Όταν το συνολικό ποσό ενίσχυσης που προβλέπεται βάσει ενός μέτρου ενίσχυσης υπερβαίνει το παραπάνω ανώτατο όριο, το εν λόγω ποσό ενίσχυσης δεν μπορεί να υπαχθεί στο ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού, ούτε προς το μέρος που δεν υπερβαίνει το ανώτατο όριο. Στην περίπτωση αυτή, δεν μπορεί να γίνει επίκληση του ευεργετήματος του παρόντος κανονισμού για το συγκεκριμένο μέτρο ενίσχυσης ούτε κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης ούτε σε οποιοδήποτε μεταγενέστερο χρονικό σημείο».

5) Δεν εμπίπτει στα κριτήρια διαχωρισμού πράξεων των Ταμείων ΕΤΠΑ, ΕΓΤΑΑ (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης) και ΕΤΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας), όπως αυτά συμπεριλαμβάνονται στο ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα»⁵.

Επιχειρήσεις εμπίπτουσες στα κριτήρια αυτά, δηλαδή οι **πολύ μικρές επιχειρήσεις** (σύμφωνα με τον Κανονισμό 2003/361/ΕΚ) χρηματοδοτούνται, στην παρούσα φάση, αποκλειστικά από το ΕΓΤΑΑ και το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Στην περίπτωση που διαπιστωθεί κατά την υλοποίηση ότι εντάχθηκε στην παρούσα Πράξη ως δικαιούχος, επιχείρηση που εμπίπτει στα ως άνω κριτήρια διαχωρισμού, το έργο θα απενταχθεί και η τυχόν χορηγηθείσα δημόσια χρηματοδότηση θα απαιτηθεί εντόκως.

6) Η επιχείρηση έχει υποβάλει μία (1) μόνο πρόταση έργου για κάθε Αριθμό Φορολογικού Μητρώου και έχει καταθέσει το σύνολο των δικαιολογητικών που αναλύονται στην παράγραφο 10 της παρούσας προδημοσίευσης.

Σε περίπτωση υποβολής από τον ίδιο φορέα (επιχείρηση), περισσότερων της μίας προτάσεων στο πλαίσιο της Πράξης απορρίπτονται όλες και αποκλείεται η εκ νέου δυνατότητα υποβολής πρότασης. Σε περίπτωση που κάτω από τον ίδιο Αριθμό Φορολογικού Μητρώου αντιστοιχούν περισσότερα του ενός Ειδικά Σήματα Λειτουργίας, τότε ο ενδιαφερόμενος επενδυτής δύναται να υποβάλλει διαφορετικά επενδυτικά σχέδια στο πλαίσιο του παρόντος Οδηγού υπό την προϋπόθεση ότι αθροιστικά δε σχηματίζεται σύρρευση σύμφωνα με τον Κανονισμό Ε.Ε. 1998/2006 της Επιτροπής της 15^{ης} Δεκεμβρίου 2006 για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

---

⁵ βλ. www.antagonistikotita.gr

7) Το ύψος του προϋπολογισμού του προτεινόμενου επενδυτικού σχεδίου δεν πρέπει να υπερβαίνει το μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών / ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης κατά την τελευταία διετία.

Τα ανωτέρω προκύπτουν από νόμιμα αποδεικτικά των δύο τελευταίων ετών. Για τις επιχειρήσεις που δεν υποχρεούνται στην τήρηση λογιστικών βιβλίων, τα ακαθάριστα έσοδα προκύπτουν από την αναγωγή του δηλωθέντος εισοδήματος που αντιστοιχεί στα τεκμαρτά εισοδήματα χωρίς παιδιά, όπως προκύπτει από την απόφαση ΠΟΛ. 1164/12.11.08 και την ΠΟΛ. 1146/30.11.09 που αφορούν στις χρήσεις των ετών 2008 και 2009. Η αναγωγή γίνεται με τη διαίρεση των δηλωθέντων εισοδημάτων για τα έτη 2008 και 2009 (μέσος όρος διετίας) με το συντελεστή 0,32.

Σε περίπτωση που κάτω από τον ίδιο Αριθμό Φορολογικού Μητρώου αντιστοιχούν περισσότερα του ενός Ειδικά Σήματα Λειτουργίας, τότε ο ενδιαφερόμενος επενδυτής δύναται να υποβάλει διαφορετικά επενδυτικά σχέδια στο πλαίσιο του παρόντος Οδηγού υπό την προϋπόθεση ότι το ύψος των προϋπολογισμών των προτεινόμενων επενδυτικών σχεδίων δεν υπερβαίνει αθροιστικά το μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών / ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης κατά την τελευταία διετία.

6. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Κάθε επιχείρηση που θα συμμετάσχει στην Πράξη «Πράσινος Τουρισμός» μπορεί να υποβάλει μία επενδυτική πρόταση σύμφωνα με το κάτωθι πλαίσιο επιλέξιμων ενεργειών. Οι επιλέξιμες ενέργειες που περιλαμβάνονται σε κάθε κατηγορία είναι **ενδεικτικές**.

Κατηγορία 1: Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και αξιοποίηση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.) με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας.

- 1.1. Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού κελύφους.
- 1.2. Επεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στις Η/Μ εγκαταστάσεις του κτηρίου.
- 1.3. Αναβάθμιση του συστήματος φυσικού/τεχνητού φωτισμού.
- 1.4. Υποκατάσταση ηλεκτρικής ενέργειας ή άλλων συμβατικών καυσίμων με φυσικό αέριο ή υγραέριο.
- 1.5. Εγκατάσταση συστήματος συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού, (εγκατεστημένης ηλεκτρικής ισχύος μέχρι 50kWe), σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Ν. 3734/2009 (ΦΕΚ Α' 8) όπως ισχύει.
- 1.6. Αξιοποίηση ΑΠΕ για παραγωγή θερμότητας/ψύξης ή ηλεκτρισμού.

1.7. Εγκατάσταση συστήματος ενεργειακής διαχείρισης (BEMS).

Κατηγορία 2: Ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων εξοικονόμησης ύδατος.

Οι ενέργειες που εντάσσονται σε αυτή την κατηγορία είναι ενδεικτικά οι εξής:

Εγκατάσταση μηχανισμών εξοικονόμησης νερού σε λουτρά και αποχωρητήρια (καζανάκια διπλής ροής νερού ή συσκευές μετατόπισης νερού).
Εγκατάσταση ντους χαμηλής ροής και βρυσών περιορισμένης ροής με ή χωρίς αισθητήρες.
Σύστημα ανίχνευσης κι ελέγχου διαρροών νερού.
«Έξυπνο σύστημα» ποτίσματος.
Αφαλάτωση θαλασσινού/υφάλμυρου νερού.
Φύτευση περιβάλλοντος χώρου ή/και στεγών με είδη προσαρμοσμένα στις τοπικές συνθήκες.
Συγκέντρωση ομβρίων υδάτων για συγκεκριμένες χρήσεις (πχ. πότισμα).
Ανακυκλοφορία, καθαρισμός νερού πισίνας με την εφαρμογή τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον (πχ. μέθοδος καθαρισμού με ιόντα χαλκού αντί χλωρίου).

Επισημαίνεται ότι η **αφαλάτωση νερού θα πρέπει να γίνεται με τη χρήση Α.Π.Ε. συνολικής εγκατεστημένης ισχύος έως 50 kWe.**

Κατηγορία 3: Διαχείριση απορριμμάτων (ρύπανση, στερεά και υγρά απόβλητα).

Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Υιοθέτηση πολιτικής διαχείρισης και προμηθειών.
- Ανακύκλωση ή ανάκτηση οργανικών ουσιών.
- Ενσωμάτωση περιβαλλοντικά/ενεργειακά φιλικών τεχνολογιών και μηχανολογικού εξοπλισμού.

Οι ενέργειες αυτές είναι ενδεικτικά οι εξής:

Διαχωρισμός απορριμμάτων ανά κατηγορία.
Εξασφάλιση δυνατότητας διαχωρισμού απορριμμάτων από τους επισκέπτες.
Τοπικός βιολογικός καθαρισμός.
Κομποστοποίηση σε αποφάγια και απορρίμματα κήπου και χρήση τους.
Ανακύκλωση μαγειρικού λαδιού.
Ανακύκλωση χαρτιού / γυαλιού.
Επεξεργασία νερών για χρήση σε πότισμα και καθαριότητα εξωτερικών χώρων.

Κατηγορία 4: Ανάπτυξη πράσινων πολιτικών / διαδικασιών και ενσωμάτωση προτύπων.

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει ενδεικτικά τις παρακάτω ενέργειες:

Ανάπτυξη Συστήματος Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου EMAS / Easy EMAS.
Εφαρμογή του Κοινοτικού Συστήματος Απονομής Οικολογικού Σήματος (ECOLABEL).
Ανάπτυξη Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης κατά το πρότυπο ISO 14001.
Άλλα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Οι ενέργειες της **κατηγορίας 4** έχουν ειδικό βάρος αφού εξειδικεύουν τον απώτερο στόχο της Πράξης «Πράσιнос Τουρισμός» δίνοντας επιπλέον κίνητρα για την πιστοποίηση των τουριστικών καταλυμάτων με συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης (βλέπε κριτήρια αξιολόγησης).

Κατηγορία 5: Ενημέρωση και προβολή.

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει ενδεικτικά τις παρακάτω ενέργειες:

Παραγωγή εντύπων και φυλλαδίων σχετικών με τις πράσινες ενέργειες και πολιτικές της επιχείρησης.
Παραγωγή ενημερωτικού υλικού σχετικών με τις πράσινες ενέργειες και πολιτικές σε προσβάσιμες μορφές (έντυπα μεγάλων χαρακτήρων, εκτυπώσεις Braille, έντυπα easy to read κλπ
Σχεδιασμός ιστοσελίδων και παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού σχετικών με τις πράσινες ενέργειες και πολιτικές της επιχείρησης.
Ενέργειες ενημέρωσης για τις πράσινες ενέργειες και πολιτικές της επιχείρησης, των πελατών.

7. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Οι επιλέξιμες δαπάνες καθορίζονται στην παρούσα ενότητα σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αρ.1998/2006 της Επιτροπής της 15^{ης} Δεκεμβρίου 2006 (EL L 379/28.12.2006) που αφορά στην εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis aid), και αναφέρονται αποκλειστικά σε πάγια και άυλα στοιχεία επένδυσης καθώς και σε παροχή συμβουλών και άλλες υπηρεσίες και δραστηριότητες που εξυπηρετούν αποκλειστικά τις επιλέξιμες ενέργειες.

Ως ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας των δαπανών ορίζεται η ημερομηνία προκήρυξης της Πράξης.

Τα μέγιστα ποσοστά δαπανών ανά κατηγορία δαπάνης αναλύονται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 3: Κατανομή προϋπολογισμού

A/A	Κατηγορία Δαπάνης	Μέγιστο επιλέξιμο ποσοστό στον προϋπολογισμό του έργου
1	Προμήθεια μηχανημάτων, συστημάτων, εξοπλισμού.	60%-100%
2	Κτιριακά – διαμόρφωση χώρων ειδικές και βοηθητικές εγκαταστάσεις.	0%-20%
3	Πιστοποίηση, επαλήθευση, επικύρωση συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης κλπ.	0%-15%
4	Αμοιβές συμβούλων (εκπόνηση επενδυτικού σχεδίου, παρακολούθηση και συμβουλευτική υποστήριξη κλπ).	0%-6%
5	Ενημέρωση και προβολή.	0%-5%

Τα ανωτέρω ποσοστά ισχύουν κατά την υποβολή του έργου ενώ κατά την ολοκλήρωση του έργου, ως υποχρέωση θεωρείται το εγκεκριμένο ποσό.

Διευκρινίζεται ότι τα ποσοστά που αναφέρονται στον ανωτέρω πίνακα για τις κατηγορίες δαπανών **1-5** είναι τα **μέγιστα επιλέξιμα ποσοστά**.

Αναλυτικότερα οι δαπάνες αυτές αφορούν στα εξής:

A/A Δαπάνης 1: Προμήθεια συστημάτων και εξοπλισμού

Ο εξοπλισμός κάθε μορφής για να είναι επιλέξιμος πρέπει οπωσδήποτε να είναι καινούριος και να έχει πιστοποιημένες ιδιότητες, όπου αυτό απαιτείται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σχετική νομοθεσία⁶. Σε αυτή την κατηγορία δαπανών περιλαμβάνονται:

- Το κόστος αγοράς καινούριου εξοπλισμού και συστημάτων (κύριων και βοηθητικών) για την υλοποίηση των επιλέξιμων ενεργειών.
- Το κόστος μεταφοράς και εγκατάστασης του εξοπλισμού και εκπαίδευση του προσωπικού στη χρήση του εξοπλισμού όπου τεκμηριωμένα απαιτείται.
- Το κόστος των απαιτούμενων υλικών και εργασιών για την εγκατάσταση και λειτουργία του.

Απαραίτητα παραστατικά θεωρούνται τα εξοφλημένα τιμολόγια πώλησης ή παροχής υπηρεσιών, τα δελτία αποστολής και οι βεβαιώσεις του κατασκευαστή/προμηθευτή του εξοπλισμού που να αποδεικνύουν ότι είναι καινούριος. Στα παραστατικά θα πρέπει να

⁶ Πχ. Ν. 3661/2008 (ΦΕΚ 89/Α'/19.05.2008) «Μέτρα για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων και άλλες διατάξεις».

αναφέρεται η επωνυμία του προμηθευτή, το είδος των υλικών που χρησιμοποιήθηκαν και το αντικείμενο των εργασιών που εκτελέστηκαν για την εγκατάσταση του.

A/A Δαπάνης 2: Κτιριακά – διαμόρφωση χώρων - ειδικές και βοηθητικές εγκαταστάσεις.

Οι δαπάνες αυτές περιλαμβάνουν όλες τις μεταβολές στα κτίρια και τους χώρους που προϋποθέτει η υλοποίηση των επιλέξιμων ενεργειών και είναι άμεσα συνδεδεμένες με τις ενεργειακές και περιβαλλοντικές παρεμβάσεις. Σε αυτή την κατηγορία δαπανών περιλαμβάνονται:

- Αναγκαίες κατασκευές, διαμορφώσεις, επεκτάσεις, διαρρυθμίσεις των κτιριακών και βοηθητικών τους εγκαταστάσεων, με την προϋπόθεση ότι αυτές θα χρησιμοποιηθούν για τη στέγαση του νέου εξοπλισμού.
- Δαπάνες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου για τις ανάγκες υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου. Σημειώνεται ότι στις δαπάνες αυτές εντάσσονται και οι δαπάνες αποκατάστασης για τις επιλέξιμες ενέργειες της κατηγορίας 1.1.

Επισημαίνεται ότι στις κατηγορίες δαπανών 1 και 2 μπορούν να ενταχθούν δαπάνες **μέχρι του ποσού των € 15.000,00** που στοχεύουν στη διευκόλυνση της προσβασιμότητας των ΑμεΑ, σύμφωνα με τις Οδηγίες Σχεδιασμού για ΑμεΑ «Σχεδιάζοντας για όλους» του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (πρώην ΥΠΕΧΩΔΕ) (<http://www.minenv.gr/1/16/162/16203/q1620300.html>) και αφορούν σε αναγκαίες κατασκευές, διαμορφώσεις, επεκτάσεις, διαρρυθμίσεις κτιριακών και βοηθητικών εγκαταστάσεων, δαπάνες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου καθώς και δαπάνες εξοπλισμού.

A/A Δαπάνης 3: Δαπάνες πιστοποίησης, επαλήθευσης, επικύρωσης συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Οι δαπάνες αυτές αφορούν στη μελέτη, στην πιστοποίηση που επικυρώνει την υιοθέτηση συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης και την απόκτηση οικολογικού σήματος λειτουργίας της τουριστικής μονάδας (συμπεριλαμβανομένων των εξόδων αγοράς του προτύπου) και περιλαμβάνουν όλα τα έξοδα που προκύπτουν για την πιστοποίηση της ενσωμάτωσης των προτύπων καθώς και στη σύνταξη εγχειριδίων συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης. Απαραίτητο παραστατικό για τη δαπάνη αυτή θεωρείται το αντίστοιχο πιστοποιητικό από διαπιστευμένο από το ΕΣΥΔ φορέα, καθώς και τα εξοφλημένα τιμολόγια πώλησης ή παροχής υπηρεσιών εγκατάστασης και πιστοποίησης των συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης. Σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν καταλήξει σε πιστοποίηση (απόκτηση του σχετικού πιστοποιητικού) οι εν λόγω δαπάνες δεν θεωρούνται επιλέξιμες. Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για ανανέωση συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης.

A/A Δαπάνης 4: Αμοιβές συμβούλων και άλλες υπηρεσίες.

Είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για υπηρεσίες παρεχόμενες από εξωτερικούς, ανεξάρτητους προς την επιχείρηση συμβούλους. Οι επιλέξιμες αμοιβές συμβούλων αναφέρονται σε:

- Παροχή υπηρεσιών υποστήριξης, οργάνωσης και διοίκησης του έργου.
- Εκπόνηση επενδυτικού σχεδίου.
- Έκθεση-καταγραφή κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας και καυσίμων, κατανάλωσης νερού, όγκου απορριμμάτων του τελευταίου έτους πριν την υποβολή. Στην έκθεση θα αποτυπώνεται η υφιστάμενη κατάσταση και θα διατυπώνονται / ιεραρχούνται οι δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας, μείωσης κατανάλωσης νερού και παραγωγής απορριμμάτων ενώ επίσης θα τεκμηριώνονται οι στόχοι της επένδυσης (ενεργειακός στόχος και στόχος μείωσης κατανάλωσης καθαρού νερού).
- Προετοιμασία έκδοσης αδειών που διασυνδέονται άμεσα με τις ανάγκες υλοποίησης της επένδυσης, όπου αυτό απαιτείται.
- Συμβουλευτική υποστήριξη σε έρευνες αγορών σχετικών με το επενδυτικό σχέδιο (προμήθεια εξοπλισμού κτλ).

Απαραίτητα παραστατικά για τις δαπάνες αυτές θεωρούνται τα εξοφλημένα τιμολόγια πώλησης ή οι αποδείξεις παροχής υπηρεσιών των συμβούλων προς τις επιχειρήσεις.

Ανεξάρτητα του ποσοστού επί του συνολικού προϋπολογισμού οι δαπάνες συμβούλων για την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης, οργάνωσης και διοίκησης του έργου **δεν μπορούν να υπερβαίνουν** τα € 4.000 και για την εκπόνηση του επενδυτικού σχεδίου τα € 1.500.

A/A Δαπάνης 5: Ενημέρωση και προβολή

Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται ενέργειες προβολής και επικοινωνίας της υιοθέτησης πράσινης πολιτικής ή της πιστοποίησης μέσα από οποιοδήποτε κανάλι επικοινωνίας επιλέξει η επιχείρηση (ιστοσελίδα κτλ), η παραγωγή ενημερωτικού υλικού σε προσβάσιμες μορφές (έντυπα μεγάλων χαρακτήρων, εκτυπώσεις Braille, έντυπα easy to read κλπ).

Απαραίτητα παραστατικά για τις δαπάνες αυτές θεωρούνται τα εξοφλημένα τιμολόγια πώλησης ή οι αποδείξεις παροχής υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις, το ενημερωτικό υλικό (φυλλάδια, κ.λπ.).

Διευκρινίζεται ότι οποιοσδήποτε παρεμβάσεις σε κτήρια, χώρους, εγκαταστάσεις για τους σκοπούς του επενδυτικού σχεδίου απαιτούν αλλαγή των εγκεκριμένων, βάσει του Ε.Σ.Λ. της τουριστικής μονάδας σχεδίων, θα πρέπει να έχουν εγκριθεί **από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού** και να προσκομιστούν με την ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου. Το ίδιο ισχύει και για κάθε άλλη άδεια που απαιτείται για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου η οποία επίσης θα πρέπει να προσκομιστεί με την ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου.

Δεν είναι επιλέξιμες για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου οι εξής δαπάνες:

- Ο Φ.Π.Α.
- Οι δαπάνες μισθοδοσίας προσωπικού.
- Οι δαπάνες που πραγματοποιηθήκαν πριν την ημερομηνία προκήρυξης της επενδυτικής πρότασης στην Πράξη.
- Οι δαπάνες leasing για την αγορά των παγίων εκτός αν με την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου η κυριότητά τους περιέλθει στην κυριότητα του φορέα της επένδυσης.

Ως ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας των δαπανών ορίζεται η ημερομηνία προκήρυξης της Πράξης.

8. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η χρονική διάρκεια ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων που θα εγκριθούν είναι δεκαοκτώ (18) μήνες από την ημερομηνία κοινοποίησης της Υπουργικής Απόφασης Ένταξης του επενδυτικού σχεδίου στην Πράξη. Δίνεται η δυνατότητα τρίμηνης (3 μηνών) παράτασης κατόπιν σχετικού αιτήματος.

9. ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Η επενδυτική πρόταση υποβάλλεται με το «Έντυπο Υποβολής», το οποίο παράγεται κατά τη διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής από το Πληροφοριακό Σύστημα που παρέχει το Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.

Το έντυπο υποβολής όπως και όλα τα έντυπα της πρόσκλησης, οι ενδιαφερόμενοι θα τα βρίσκουν, **μετά την οριστική προκήρυξη του Οδηγού της Πράξης**, στους παρακάτω διαδικτυακούς τόπους:

- του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού (www.visitgreece.gr, www.gnto.gr),
- της ΕΥΔ/ΕΠΑΕ, (www.antagonistikotiita.gr),
- του ΕΦΕΠΑΕ (www.efepae.gr),
- των εταιρών του ΕΦΕΠΑΕ και των συνεργαζόμενων με τον ΕΦΕΠΑΕ Τραπεζικών Ιδρυμάτων και Φορέων.

Η υποβολή των προτάσεων και η αποστολή τους θα γίνεται σε έναν από τους εταίρους του ΕΦΕΠΑΕ, με βάση την περιφερειακή αρμοδιότητα του καθενός καθώς και στα συνεργαζόμενα με τον ΕΦΕΠΑΕ Τραπεζικά Ιδρύματα και Αναπτυξιακούς Φορείς⁷.

⁷ Η λίστα με τους εταίρους του ΕΦΕΠΑΕ βρίσκεται στο www.efepae.gr καθώς και στην παράγραφο 16 της παρούσης προδημοσίευσης.

Οι προτάσεις υποβάλλονται ηλεκτρονικά από την **01/07/2010** και μέχρι τις **10/09/2010** μέσω του διαδικτυακού τόπου www.ependyseis.gr/mis. Ως προθεσμία ηλεκτρονικής υποβολής των προτάσεων ορίζεται η 24^η ώρα της ημέρας που έχει καθοριστεί ως καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής. Μετά τη λήξη της ημερομηνίας της ηλεκτρονικής υποβολής των προτάσεων δεν γίνεται αποδεκτή καμία υποβολή.

Η διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής είναι υποχρεωτική. **Το έντυπο υποβολής υποβάλλεται μόνο ηλεκτρονικά.** Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά όπως και η αίτηση του εντύπου υποβολής (αποτέλεσμα της ηλεκτρονικής υποβολής), υποβάλλονται υποχρεωτικά σε φυσική μορφή, αποτελούν το φάκελο υποψηφιότητας και αποστέλλονται ταχυδρομικώς ή με ταχυμεταφορά εντός **επτά (7) ημερολογιακών ημερών** από την ηλεκτρονική υποβολή του εντύπου.

Υπενθυμίζεται ότι προτάσεις που δεν έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά δεν θα αξιολογούνται.

Για να θεωρηθεί ότι η **διαδικασία παραλαβής ολοκληρώθηκε εμπρόθεσμα**, θα πρέπει:

- Η ηλεκτρονική υποβολή να ολοκληρωθεί πριν την καταληκτική ημερομηνία και ώρα υποβολής προτάσεων.
- Να έχει πραγματοποιηθεί η υποβολή/αποστολή του φακέλου υποψηφιότητας, μέσα στα χρονικά περιθώρια που ορίζονται.

10. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Τα δικαιολογητικά συνθέτουν το φυσικό φάκελο υποψηφιότητας της επιχείρησης. Τα δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομιστούν και για τα οποία γίνεται έλεγχος πληρότητας από τον ΕΦΕΠΑΕ είναι τα εξής⁸:

- Φωτοαντίγραφα δημοσιευμένων ισολογισμών και καταστάσεων αποτελεσμάτων χρήσης των δύο τελευταίων χρήσεων (2008 και 2009), μόνο για τις επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας.
- Φωτοαντίγραφα δηλώσεων φορολογίας Ε1, Ε5 και Φ01 καθώς και αναλυτικών στοιχείων φορολογίας Ε3 (ανάλογα με τη μορφή της επιχείρησης και με το εάν αυτή υπόκειται ή μη στην υποχρέωση τήρησης βιβλίων) για τις διαχειριστικές χρήσεις 2008 και 2009.
- Φωτοαντίγραφο τελευταίου καταστατικού επιχείρησης με τις τροποποιήσεις του, μόνο για όσες επιχειρήσεις προβλέπεται.
- Φωτοαντίγραφο κατάστασης προσωπικού και ωρών εργασίας θεωρημένο από την Επιθεώρηση Εργασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Ν. 2874/2000 (ΦΕΚ 286/Α/29.12.2000) καθώς και του εντύπου Ε7, για τη διαχειριστική χρήση 2009.

⁸ Τα φωτοαντίγραφα των δικαιολογητικών δεν χρειάζεται να είναι επικυρωμένα.

- Φωτοαντίγραφο Ειδικού Σήματος Λειτουργίας της Επιχείρησης σε ισχύ όπως ορίζεται με το άρθρο 34 του Ν. 3498/2006 καθώς και των λοιπών προβλεπόμενων αδειών που απαιτούνται⁹ (π.χ. άδειες καταστημάτων και εγκαταστάσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος).
- Βεβαίωση Έναρξης Δραστηριότητας από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.
- Έκθεση-καταγραφή κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας και καυσίμων, κατανάλωσης νερού, όγκου απορριμμάτων του τελευταίου έτους πριν την υποβολή. Στην έκθεση θα αποτυπώνεται η υφιστάμενη κατάσταση και θα διατυπώνονται / ιεραρχούνται οι δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας, μείωσης κατανάλωσης νερού και παραγωγής απορριμμάτων ενώ επίσης θα διατυπώνονται και θα τεκμηριώνονται οι στόχοι της επένδυσης (ενεργειακός στόχος και στόχος μείωσης κατανάλωσης καθαρού νερού). Στην έκθεση επισυνάπτονται αναλυτικές προσφορές για τον εξοπλισμό με αναφορά στα τεχνικά χαρακτηριστικά των μηχανημάτων συνοδευόμενες από τα σχετικά φυλλάδια, για τις δαπάνες των κτιριακών παρεμβάσεων με σαφή περιγραφή των εργασιών που θα εκτελεστούν, την ανάλυση του κόστους αυτών, τις προμετρήσεις και λοιπά στοιχεία τεκμηρίωσης του κόστους καθώς και προσφορές για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών (εκπόνηση επενδυτικού σχεδίου κτλ). Σε περίπτωση που η επιχείρηση πρόκειται να προβεί στην υιοθέτηση συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης θα πρέπει να επισυνάπτονται προσφορές για την εκπόνηση της μελέτης και την εγκατάσταση του συστήματος για την απόκτηση συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης (ISO 14001, Ecolabel, EMAS κ.λπ.) καθώς και προσφορές πιστοποίησης από διαπιστευμένους φορείς για την απόκτηση πιστοποιητικών συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης.
- Φωτοαντίγραφα λογαριασμών κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας (ΔΕΗ), κατανάλωσης νερού ΔΕΥΑ, λογαριασμοί φυσικού αερίου ή τιμολόγια αγοράς πετρελαίου ή / και τιμολόγια αγοράς υγραερίου από **01.01.2008** έως και τον τελευταίο μέχρι την ημερομηνία υποβολής της πρότασης.
- Βεβαίωση από το δήμο όπου υλοποιείται το επενδυτικό σχέδιο, στην οποία θα αναφέρεται ο πληθυσμός (αφορά μόνο στα επενδυτικά σχέδια με τόπο υλοποίησης νησιωτικές περιοχές κάτω των 3.100 κατοίκων).
- **Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86** με βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του νομίμου εκπροσώπου της επιχείρησης για τα παρακάτω:

⁹ Τα τουριστικά καταλύματα που έχουν υποβάλει την προβλεπόμενη Αίτηση Λειτουργικής Τακτοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 3766/2009 (Φ.Ε.Κ. 102/Α'/01.07.2009) «Λειτουργική τακτοποίηση και λοιπές διατάξεις» μπορούν να αποτελούν επιλέξιμες επιχειρήσεις αρκεί είτε να τους έχει χορηγηθεί το νέο Ε.Σ.Λ. με το σύνολο της δυναμικότητας είτε να έχουν υποβάλει σχετική αίτηση. Στη δεύτερη περίπτωση πρέπει να προσκομίζουν φωτοτυπία της Αίτησης Λειτουργικής Τακτοποίησης που έχουν υποβάλλει στις Περιφερειακές Υπηρεσίες Τουρισμού του Ε.Ο.Τ. Κατά τη λήξη της επένδυσης και προκειμένου να ολοκληρωθεί το οικονομικό αντικείμενο του σχεδίου είναι απαραίτητο να τους έχει χορηγηθεί το Ε.Σ.Λ.

- Το συγκεκριμένο επιχειρηματικό σχέδιο ή μέρος αυτού δεν έχει χρηματοδοτηθεί, ενταχθεί ή υποβληθεί προς έγκριση χρηματοδότησης σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους.
- Δεν έγινε έναρξη του έργου πριν από την ημερομηνία Προκήρυξης της Πράξης.
- Έλαβε σαφή γνώση του περιεχομένου του Οδηγού της Πράξης καθώς και των συνοδευτικών εντύπων.
- Αποδέχεται οποιοδήποτε σχετικό έλεγχο ή εξακρίβωση των δηλωθέντων από τις αρμόδιες εθνικές ή κοινοτικές αρχές.
- Η επιχείρηση δεν βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση και δεν αποτελεί προβληματική επιχείρηση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2, παρ. 2.1 σημεία 9,10 και 11 των Κατευθυντήριων Γραμμών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2004/C/244/02).
- Όλα τα στοιχεία που υποβλήθηκαν ηλεκτρονικά, όλα τα αναγραφόμενα στοιχεία στην έντυπη μορφή καθώς και όλα τα υποβληθέντα δικαιολογητικά είναι αληθή και ακριβή. Σε περίπτωση που η επιχείρηση δηλώσει ψευδή στοιχεία, θα είναι υποχρεωμένη να επιστρέψει εντόκως, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το σύνολο της χρηματοδότησης που έχει λάβει.
- Η επιχείρηση γνωρίζει ότι εάν για οποιοδήποτε λόγο παύσει τη λειτουργία του καταλύματος της πριν την πάροδο πέντε (5) τουλάχιστον ετών από την ολοκλήρωση της επένδυσης, υποχρεούται σε έντοκη επιστροφή της ενίσχυσης που έλαβε στο πλαίσιο της Πράξης.
- Η υπάρχουσα δυναμικότητα είναι ίδια με αυτή που καλύπτεται με Ε.Σ.Λ. του Ε.Ο.Τ με την επιφύλαξη της υποσημείωσης 9.
- Η επιχείρηση διαθέτει τις κατάλληλες υποδομές για την άρση των εμποδίων πρόσβασης ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ) ή δεσμεύεται για την υλοποίηση των απαραίτητων υποδομών πρόσβασης μέχρι και την ολοκλήρωση της επένδυσης (σε περίπτωση που δε διαθέτει τις σχετικές υποδομές και η πρόταση ενταχθεί στην Πράξη). Ως υποδομές νοούνται τόσο οι κτιριακές υποδομές όσο και οι ηλεκτρονικές υποδομές και εφαρμογές που απευθύνονται στο πελατειακό κοινό (π.χ. ιστοσελίδες και λοιπές ηλεκτρονικές εφαρμογές, όπως ηλεκτρονικά σημεία πληροφόρησης και εξυπηρέτησης κ.λπ.). Σε περίπτωση δε, που η επιχείρηση απασχολεί υπάλληλο με αναπηρία στην παρούσα υπεύθυνη δήλωση θα γίνεται σαφής αναφορά στο γεγονός αυτό και ο δικαιούχος θα δηλώνει υπεύθυνα ότι έχει προβεί σε «εύλογες προσαρμογές» του εργασιακού χώρου, όπως ορίζει το άρθρο 10 του Ν.3304/2005 (ΦΕΚ 16/Α).
- Η επιχείρηση διαθέτει ή δε διαθέτει σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης.
- Σε περίπτωση έγκρισης του επενδυτικού σχεδίου και κατά την υποβολή του αιτήματος ολοκλήρωσης της επένδυσης, η επιχείρηση δεσμεύεται να προσκομίσει

μισθωτήριο συμβόλαιο που να καλύπτει χρονικά κατ' ελάχιστον πέντε έτη από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος ολοκλήρωσης (ισχύει μόνο για τις επιχειρήσεις που λειτουργούν σε χώρο/εγκατάσταση με σύμβαση μίσθωσης).

- ο Σε περίπτωση έγκρισης του επενδυτικού σχεδίου, η επιχείρηση δεσμεύεται να διατηρήσει σταθερό τον αριθμό των απασχολούμενων, βάσει της κατάστασης προσωπικού και ωρών εργασίας μέχρι και δύο έτη μετά την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης της επένδυσης.
- ο Σε περίπτωση έγκρισης του επενδυτικού σχεδίου συμφωνεί στην δημοσίευση της επωνυμίας της επιχείρησης, του τίτλου της πράξης και του ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης, στον κατάλογο των δικαιούχων που δημοσιεύεται ηλεκτρονικά (τουλάχιστον στην ιστοσελίδα του ΕΠΑΕ, www.antagonistikotita.gr) ή με άλλον τρόπο, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 στοιχείο δ του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1828/2006.
- ο Δηλώνει το ύψος των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis aid) που έχει λάβει κατά την τελευταία τριετία από την ημερομηνία υποβολής της πρότασης σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα. Στη δήλωση θα αναφέρονται τα στοιχεία για τις ενισχύσεις που έχουν χορηγηθεί (πρόγραμμα, φορέας επιδότησης, χρονολογία ένταξης και ποσό). Στην περίπτωση που η επιχείρηση δεν έχει λάβει καμία ενίσχυση, θα το αναγράφει στην υπεύθυνη δήλωση.

Πίνακας 4: Πίνακας Επιχορηγήσεων

A/A	Ονομασία Προγρ/τος	Φορέας Χορήγησης της ενίσχυσης	Αριθμός Πρωτοκόλλου και Ημερομηνία Απόφασης Ένταξης*	Εγκριθέν Ποσό Ενίσχυσης (δημόσιας χρηματοδότησης)	Καταβληθέν Ποσό Ενίσχυσης	Ημερ/νία καταβολής	Τρέχουσα φάση εξέλιξης του έργου	ΑΦΜ δικαιούχου
1.								
2.								
3.								
.								
.								
.								
v								

* Επισημαίνεται ότι ως ημερομηνία δημόσιας χρηματοδότησης θεωρείται η ημερομηνία έκδοσης της Υπουργικής Απόφασης ένταξης του έργου. Κατά συνέπεια ως καταληκτική ημερομηνία της τριετίας θεωρείται η ημερομηνία έκδοσης της Υπουργικής Απόφασης ένταξης του σχεδίου. Σε κάθε περίπτωση για τον υπολογισμό του ανωτέρω χρονικού διαστήματος λαμβάνονται υπόψη και οι τυχόν τροποποιήσεις των ανωτέρω αποφάσεων.

Σε κάθε περίπτωση, η Γενική Γραμματεία Τουρισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού και ο ΕΦΕΠΑΕ διατηρούν το δικαίωμα να ζητήσουν οποιοδήποτε δικαιολογητικό προκειμένου να καταστεί δυνατή η διασταύρωση και ο έλεγχος της ακρίβειας των υποβαλλόμενων στοιχείων σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή μετά την υποβολή της πρότασης και μέχρι και την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.

11. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Οι αξιολογήσεις των υποβαλλόμενων προτάσεων διενεργούνται από δύο (2) αξιολογητές, οι οποίοι προέρχονται δια κληρώσεως από το Μητρώο Αξιολογητών του ΕΦΕΠΑΕ που καταρτίζεται μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και εγκρίνεται από την ΕΥΔ/ΕΠΑΕ. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται ότι ο αξιολογητής δεν ταυτίζεται με κανένα δυνητικό δικαιούχο ή πάροχο συμβουλευτικής υπηρεσίας κανενός επενδυτικού σχεδίου που έχει υποβληθεί στην Πράξη.

Η διαδικασία αξιολόγησης των επενδυτικών προτάσεων περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

- Έλεγχος δικαιολογητικών συμμετοχής και τυπικών προϋποθέσεων
- Αξιολόγηση – Βαθμολόγηση προτάσεων
- Σύγκληση της Κεντρικής Επιτροπής Αξιολόγησης για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της.
- Ειδοποίηση επιχειρήσεων για τελικά αποτελέσματα (έγκριση/απόρριψη πρότασης).
- Έκδοση της Υπουργικής Απόφασης ένταξης (για τις πράξεις που εντάσσονται στην Πράξη).

11.1 Έλεγχος τυπικών προϋποθέσεων και δικαιολογητικών συμμετοχής.

Σε αυτό το στάδιο ελέγχεται η επιλεξιμότητα του υποβάλλοντος την πρόταση ως προς την ικανοποίηση των τυπικών προϋποθέσεων για τη συμμετοχή στην Πράξη και την πληρότητα των δικαιολογητικών συμμετοχής. Ο έλεγχος των απαραίτητων δικαιολογητικών των υποβαλλόμενων προτάσεων και των τυπικών προϋποθέσεων διενεργείται από τον ΕΦΕΠΑΕ. Σε περίπτωση που μία πρόταση δεν πληροί τις τυπικές προϋποθέσεις του Οδηγού δεν προχωρά σε περαιτέρω στάδιο αξιολόγησης. Αντίστοιχα, σε περίπτωση μη προσκόμισης των στοιχείων που ζητούνται, οποιαδήποτε έλλειψη δικαιολογητικού που δεν επιτρέπει την εξαγωγή συμπεράσματος για την τήρηση των προϋποθέσεων συμμετοχής στην Πράξη, **επιφέρει τη μη αξιολόγηση** του προτεινόμενου έργου.

11.2 Κεντρική Επιτροπή Αξιολόγησης.

Για τις ανάγκες της εγκριτικής διαδικασίας της Πράξης, δημιουργούνται μία (1) ή περισσότερες Κεντρικές Επιτροπές Αξιολόγησης οι οποίες είναι πενταμελείς.

Συνοπτικά, οι Επιτροπές αυτές έχουν τις εξής **αρμοδιότητες**:

- ο Γνωμοδοτούν για την οριστικοποίηση των προτάσεων που θα προχωρήσουν στο στάδιο αξιολόγησης.
- ο Μεριμνούν για κάθε ενέργεια που απαιτείται στο πλαίσιο της οργάνωσης και εποπτείας της διαδικασίας αξιολόγησης.
- ο Αξιολογούν τις προτάσεις ως προς την εγκυρότητά τους μετά το στάδιο της αξιολόγησης και αποφαινόμενοι για τις περιπτώσεις απόκλισης στη βαθμολογία των δύο αξιολογητών.
- ο Διατυπώνουν αιτιολογημένη γνώμη σε περιπτώσεις για τις οποίες εγείρονται αμφισβητήσεις.
- ο Οριστικοποιούν τον προϋπολογισμό και τη βαθμολογία των προτάσεων.

11.3 Αξιολόγηση και βαθμολόγηση των προτάσεων

Οι υποβληθείσες προτάσεις που πληρούν τις τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής στην Πράξη εξετάζονται και βαθμολογούνται από τους αξιολογητές. Η αξιολόγηση ανατίθεται σε αυτούς με κλήρωση που γίνεται με ηλεκτρονικό τρόπο. Κάθε πρόταση αξιολογείται από δύο αξιολογητές και βαθμολογείται με βάση τα κριτήρια του οδηγού, όπως αυτός θα οριστικοποιηθεί κατά την προκήρυξη.

Μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης των προτάσεων από τους αξιολογητές οι αξιολογηθείσες προτάσεις εισάγονται στην Κεντρική Επιτροπή Αξιολόγησης για εξέταση.

Σε κάθε περίπτωση η αρμόδια Κεντρική Επιτροπή Αξιολόγησης είναι υπεύθυνη για την οριστικοποίηση του τελικού διαμορφωμένου προϋπολογισμού της πρότασης αιτιολογώντας με σχετική τεκμηρίωση τυχόν περικοπές σε σχέση με τον υποβαλλόμενο προϋπολογισμό της πρότασης.

Τα αποτελέσματα των εργασιών της Κεντρικής Επιτροπής Αξιολόγησης καταγράφονται σε πρακτικά που υποβάλλονται για την έκδοση της απόφασης ένταξης.

11.4 Κριτήρια αξιολόγησης - Βαθμολογία προτάσεων - Κατάταξη προτάσεων

Για την αξιολόγηση των προτάσεων και ανάλογα με το αν υποχρεούται ή όχι η επιλέξιμη επιχείρηση στην τήρηση λογιστικών βιβλίων λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια του κάτωθι πίνακα:

A/A	Κριτήριο αξιολόγησης	Μέγιστη Βαθμολογία επιχειρήσεων που δεν υποχρεούνται στην τήρηση λογιστικών βιβλίων.	Μέγιστη Βαθμολογία επιχειρήσεων που τηρούν λογιστικά βιβλία.
A	Βιωσιμότητα της επένδυσης.		20
B	Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας και περιβαλλοντικά κριτήρια.	63	49
Γ	Ανάπτυξη περιβαλλοντικών προτύπων και συστημάτων.	22	22
Δ	Αξιολόγηση «χαρακτήρα» επένδυσης και τεκμηρίωση επένδυσης.	15	9
	ΣΥΝΟΛΟ	100	100

Η συνολική μέγιστη βαθμολογία του επενδυτικού σχεδίου είναι 100 βαθμοί.

Επενδυτικές προτάσεις επιχειρήσεων που δεν υποχρεούνται στην τήρηση λογιστικών βιβλίων και συγκεντρώνουν τελική βαθμολογία μικρότερη από 55 μονάδες απορρίπτονται από τη συνέχεια της διαδικασίας. Επενδυτικές προτάσεις επιχειρήσεων που υποχρεούνται στην τήρηση λογιστικών βιβλίων και συγκεντρώνουν τελική βαθμολογία μικρότερη από 50 μονάδες απορρίπτονται από τη συνέχεια της διαδικασίας.

12. ΕΝΤΑΞΗ ΕΡΓΩΝ

Μετά την παραπάνω διαδικασία συνάγεται η τελική βαθμολογία των προτάσεων και συντάσσεται από την αρμόδια υπηρεσία σχετικός πίνακας με τις επιλέξιμες και μη επιλέξιμες προς ένταξη επιχειρήσεις ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Ο πίνακας αυτός υποβάλλεται μαζί με τα σχετικά πρακτικά για την έκδοση της απόφασης ένταξης από τον Υπουργό Πολιτισμού και Τουρισμού. Η σχετική απόφαση δημοσιοποιείται ηλεκτρονικά. Ακολούθως, ενημερώνονται όλες οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις τόσο για την ένταξη τους όσο και για τους λόγους απόρριψης τους.

Η **απόφαση ένταξης** εμπεριέχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και τους όρους για την ορθή εκτέλεση και παραλαβή του έργου, τις υποχρεώσεις της επιχείρησης και τους στόχους που πρέπει να επιτύχει.

13. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ , ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των έργων θα πραγματοποιείται μέσω οικονομικών και φυσικών πιστοποιήσεων που θα διενεργούνται από τα αρμόδια στελέχη του ΕΦΕΠΑΕ. Ο έλεγχος κατά τη διαδικασία υλοποίησης των έργων γίνεται στο σύνολο των ενταγμένων έργων.

Κάθε δικαιούχος επιχείρηση κατά την υλοποίηση του οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού σχεδίου πρέπει να συγκεντρώνει επαρκές υλικό (παραστατικά) που να τεκμηριώνει κάθε δαπάνη που περιλαμβάνεται στο εγκεκριμένο επενδυτικό σχέδιο και πραγματοποιήθηκε κατά την υλοποίηση της επένδυσης.

Οι επενδύσεις θεωρούνται ολοκληρωμένες εφόσον επιτυγχάνονται οι στόχοι που προβλέπονται στην επενδυτική πρόταση βάσει των οποίων η πρόταση αξιολογείται και εντάσσεται στην Πράξη. Οι στόχοι καταγράφονται στην απόφαση ένταξης και ελέγχονται μετά την ολοκλήρωση του έργου.

Οι βασικοί **στόχοι** που πρέπει να αποτυπώνονται είναι οι ακόλουθοι:

- 1. Ενεργειακός Στόχος**
- 2. Στόχος Καθαρού Νερού**

13.1 Προκαταβολή

Μετά την έκδοση της Υπουργικής Απόφασης ένταξης του έργου στην Πράξη δύναται να χορηγηθεί προκαταβολή, μέχρι το 50% της δημόσιας χρηματοδότησης και εφόσον ο δικαιούχος προσκομίσει **ισόπωση εγγυητική επιστολή** της προκαταβολής από αναγνωρισμένο προς τούτο πιστωτικό ίδρυμα, η οποία εκδίδεται υπέρ του αρμόδιου ΕΦΕΠΑΕ και του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού με διάρκεια ισχύος αορίστου χρόνου ή λήξης τουλάχιστον ενενήντα (90) ημερών από την ημερομηνία λήξης της επένδυσης.

13.2 Ενδιάμεση καταβολή

Πραγματοποιείται έπειτα από την υποβολή της Έκθεσης Ολοκλήρωσης από πλευράς δικαιούχου και την προσωρινή παραλαβή του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, όπου και προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών του έργου και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση. Στο δικαιούχο καταβάλλεται το 80% της αναλογούσας δημόσιας χρηματοδότησης κατόπιν συμφητισμού με την προκαταβολή που έχει χορηγηθεί.

13.3 Τελική καταβολή

Το υπόλοιπο 20% της αναλογούσας δημόσιας χρηματοδότησης καταβάλλεται στο δικαιούχο μετά τον Έλεγχο Επίτευξης Στόχων και την οριστική παραλαβή του έργου.

14. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Ο έλεγχος μετά την ολοκλήρωση του έργου και την πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου γίνεται από τον ΕΦΕΠΑΕ.

Η παρακολούθηση της τήρησης των ανωτέρω και λοιπών δεσμεύσεων των δικαιούχων των ενισχύσεων και ιδιαίτερα της διατήρησης της απασχόλησης γίνεται υποχρεωτικά με διοικητική επαλήθευση και εξασφαλίζει ότι οι ενισχυθείσες επιχειρήσεις τηρούν τις υποχρεώσεις υπαγωγής τους στην Πράξη, όπως αυτές συγκεκριμενοποιούνται στον Οδηγό της Πράξης και στην απόφαση ένταξης.

Δειγματοληπτικά είναι δυνατόν να γίνεται επιτόπια επαλήθευση από τον ΕΦΕΠΑΕ, από τη Γενική Γραμματεία Τουρισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, από άλλα όργανα του Ελληνικού Δημοσίου ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

14.1 Επιβολή κυρώσεων

Σε περίπτωση διαπίστωσης της μη τήρησης των ανωτέρω, εφαρμόζονται οι προβλεπόμενες από τους όρους της απόφασης ένταξης κυρώσεις, όπως η αναλογική μείωση ή η επιστροφή της καταβληθείσας δημόσιας επιχορήγησης.

Για την ανάληψη τέτοιων ενεργειών, αρχικά ενημερώνεται ο δικαιούχος επενδυτής και γίνεται σύσταση με δυνατότητα ανάληψης διορθωτικής κίνησης από την πλευρά του. Σε περίπτωση μη ανταπόκρισης του επενδυτή ο ΕΦΕΠΑΕ ενεργεί αυτεπάγγελα σύμφωνα με το αντίστοιχο κανονιστικό πλαίσιο.

14.2 Διατήρηση απασχόλησης μετά την επένδυση

Ο έλεγχος αυτός αφορά στη δέσμευση της επιχείρησης να διατηρήσει τις θέσεις απασχόλησης του έτους 2009 σε Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ), όπως υποχρεωτικά δηλώνει κατά τη φάση της υποβολής της επενδυτικής πρότασης (έντυπο υποβολής).

Οι Ετήσιες Μονάδες Εργασίας υπολογίζονται ως εξής:

ΕΜΕ = αριθμός εργαζομένων * (ώρες απασχόλησης/8) * (ημέρες απασχόλησης/25) * (μήνες απασχόλησης/12).

Ο αριθμός απασχολούμενων σε κάθε επιχείρηση υπολογίζεται και ελέγχεται με βάση τις θεωρημένες καταστάσεις της Επιθεώρησης Εργασίας (κατάσταση προσωπικού και ωρών εργασίας).

Η διατήρηση των θέσεων απασχόλησης των δικαιούχων της ενίσχυσης ελέγχεται υποχρεωτικά με διοικητική επαλήθευση με τη συμπλήρωση **δύο (2) ετών** μετά την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης. Από το αποτέλεσμα του ελέγχου αυτού εξαρτάται αν ο επενδυτής θα επιστρέψει μέρος ή καθόλου το ποσό της επιχορήγησης. Πιο συγκεκριμένα, αν διατηρηθεί ο αριθμός των θέσεων εργασίας εκφραζόμενος σε Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (Ε.Μ.Ε.) δεν επιβάλλεται στον επενδυτή καμία κύρωση. Αντίθετα, οποιαδήποτε μείωση του αριθμού των θέσεων εργασίας

εκφραζόμενου σε Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (Ε.Μ.Ε.), επιφέρει την **επιστροφή του 10%** της καταβληθείσας δημόσιας επιχορήγησης.

15. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Οι επιχειρήσεις των οποίων οι επενδύσεις υπάγονται στη Πράξη, μετά την υπαγωγή τους και μέχρι παρέλευσης πενταετίας από την ημερομηνία παραλαβής του έργου και καταβολής της αποπληρωμής της δημόσιας χρηματοδότησης οφείλουν:

- να τηρούν τους όρους της υπαγωγής,
- να μη διακόπτουν την παραγωγική δραστηριότητα της επένδυσης, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας που προκαλούνται από φυσικά φαινόμενα,
- να μην παύσουν τη λειτουργία της επιχείρησης εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας που προκαλούνται από φυσικά φαινόμενα. Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται ενημέρωση του ΕΦΕΠΑΕ,
- να εγγράψουν τα πάγια περιουσιακά στοιχεία για τα οποία έχουν ενισχυθεί σε θεωρημένο από την αρμόδια ΔΟΥ βιβλίο παγίων ή αντίστοιχο βιβλίο κατά τα προβλεπόμενα του Κ.Β.Σ. για το είδος της επιχείρησης και να διατηρήσουν τον εξοπλισμό αυτό στην κατοχή της τουλάχιστον επί μια 5ετία μετά τη λήξη του επιχειρηματικού σχεδίου,
- να μη μεταβιβάζουν για οποιοδήποτε λόγο τα πάγια περιουσιακά στοιχεία εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν εντός εξαμήνου από άλλα κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας, που ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης, με υποχρέωση γνωστοποίησης της αντικατάστασης εντός τριών (3) μηνών στην αρμόδια υπηρεσία.

Επιπλέον, μέχρι παρέλευσης πενταετίας από την παραλαβή του έργου και την καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης δύναται να ζητηθεί από τις ενισχυθείσες επιχειρήσεις να προσκομίζουν στοιχεία που αφορούν στις ετήσιες καταναλώσεις νερού και ρεύματος καθώς και στοιχεία που αφορούν στην ετήσια ποσότητα απορριμμάτων που παράγεται καθώς και αυτή που ανακυκλώνεται. Για το ίδιο χρονικό διάστημα δεν επιτρέπεται:

- να μεταβάλουν χωρίς ενημέρωση του αρμόδιου οργάνου κατά οποιοδήποτε τρόπο την εταιρική τους σύνθεση ως προς τα πρόσωπα ή τα ποσοστά συμμετοχής τους. Εξαιρούνται οι εταιρείες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες ή εισάγονται στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και οι μεταβιβάσεις λόγω κληρονομικής διαδοχής,
- να εκμισθώνουν χωρίς έγκριση μέρος ή το σύνολο της ενισχυθείσας επένδυσης. Η έγκριση δίνεται με τον όρο της συνέχισης της λειτουργίας της επιχείρησης στο ίδιο παραγωγικό αντικείμενο και η ευθύνη για την τήρηση των όρων υπαγωγής παραμένει στον εκμισθωτή.

Σε κάθε περίπτωση κατά την ένταξη του έργου οριστικοποιείται το σύνολο των υποχρεώσεων της επιχείρησης.

16. ΕΤΑΙΡΟΙ ΕΦΕΠΑΕ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Εταίροι ΕΦΕΠΑΕ

-ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ (ΑΝ.ΔΙΑ)

Διεύθυνση: Γ. Γεννηματά 15, ΤΚ 35100, ΛΑΜΙΑ **Τηλέφωνα/FAX:** 2231067498/2231067499

e-mail: andia@otenet.gr **Ιστοσελίδα:** www.andia.gr

Χωρική αρμοδιότητα: Στερεά Ελλάδα

-ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ & ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΔΕΠ)

Διεύθυνση: Ελ. Βενιζέλου 4 & Ιάσωνος, ΤΚ 38221, ΒΟΛΟΣ **Τηλέφωνα/FAX:** 2421076894/24210 26394

e-mail: aedep@aedep.gr **Ιστοσελίδα:** www.aedep.gr

Χωρική αρμοδιότητα: Θεσσαλία

-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΡΓΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΜΕ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ (ΔΕΣΜΟΣ)

Διεύθυνση: Αποστόλου Σούζου 14, ΤΚ 69100, ΚΟΜΟΤΗΝΗ **Τηλέφωνα/FAX:** 2531035916/2531072328

e-mail: desm-123@otenet.gr

Χωρική αρμοδιότητα: Ανατολική Μακεδονία & Θράκη

-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ– ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ – ΗΠΕΙΡΟΥ – ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ)

Διεύθυνση: Μιχαλακοπούλου 58, ΤΚ 26221, ΠΑΤΡΑ **Τηλέφωνα/FAX:** 2610622714/2610277830

e-mail: efd@patrascc.gr **Ιστοσελίδα:** www.diaxeiristiki.gr

Χωρική αρμοδιότητα: Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, Ήπειρος, Ιόνια Νησιά

-ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΕΛ.ΑΝ.ΕΤ)

Διεύθυνση: Βαλαωρίτου 4, ΤΚ 10671, ΑΘΗΝΑ **Τηλέφωνα/FAX:** 2103620242/2103621950

e-mail: contact@elanet.gr **Ιστοσελίδα:** www.elanet.gr

Χωρική αρμοδιότητα: Αττική, Βόρειο Αιγαίο, Νότιο Αιγαίο

-ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΡΗΤΗΣ (ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΡΗΤΗΣ)

Διεύθυνση: Γιαμαλάκη 50 & Σοφοκλή Βενιζέλου, ΤΚ 71202, ΗΡΑΚΛΕΙΟ **Τηλέφωνα/FAX:** 2810302400/2810344107

e-mail: info@ank.gr **Ιστοσελίδα:** www.ank.gr

Χωρική αρμοδιότητα: Κρήτη

-ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ΚΑΠΕ)

Διεύθυνση: 19ο χλμ. Λ. Μαραθώνος, ΤΚ 19009, ΠΙΚΕΡΜΙ **Τηλέφωνα/FAX:** 2106603000/2106603301-302

e-mail: cres@cres.gr **Ιστοσελίδα:** www.cres.gr

Χωρική αρμοδιότητα: Θεματικός

-ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (ΚΕΠΑ – ΑΝΕΜ)

Διεύθυνση: Μαρίνου Αντύπα 41, ΤΚ57001, Θέρμη, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ **Τηλέφωνα/FAX:** 2310480000/2310480003

e-mail: info@e-kepa.gr **Ιστοσελίδα:** www.e-kepa.gr

Χωρική αρμοδιότητα: Κεντρική και Δυτική Μακεδονία